

QV AESTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPV TATIONIBVS MANE DISCV TIENDA. IN SCHOLIS

MEDICORVM, DIE IOVIS XXIII. MENSIS FEBRVRII, MAGISTRO

FRANCISCO PIART DOCTORE MEDICO MODERATORE.

640.

An exterius apposta nutriant?

T à functionibus opera naturæ, sic à facultate naturali functiones emergunt. Facultas hæc *αἵμα διαστικὴ*, licet sit multiplex, mystico tamen & ternario numero definienda, Procreatrix, Aucrix, & Altrice. Altrix circa solidum, liquidum, & æreum versatur alimentum; quo fluor triplicis substantiæ reparatur. Nutritionis & floris causa eadem. Præcipuū tamen nutritionis efficiens est facultas Nutrix. Huic subseruiūt Attractrix quæ calore fouetur, Retentrix quæ siccitate, Alteratrix quæ humiditate gaudet & calore, Expultrix demum quæ multā humiditate roboratur. Frustranea foret harum facultatum opera, nisi alia quoque idonea ministrarent instrumenta; quorum nonnulla sunt incorporea, calor & spiritus: quædam corporea, villi scilicet complures; quorum alij recti, quidam obliqui, nonnulli transversi. Attractrici recti ministrant, obliqui retentrici, expultrici transversi: multæ præterea partes alimentum accurate subigentes, & ad futuram nutritionem præparantes.

ATERIA nutritionis humor est, seu *χυμὸς*, non odor, non elementum, non aurum potabile, non medicamentum, non venenum. *ἄτερον* est quicquid aut vitam non habuit, aut à viuentē non prodiit. Quæ de Astomis nuge, anilia quæ de Struthio. camelo, vana quæ de Chameleonte. Sola nutritionis materia vel corpus est liquidum & profluens, ex alimento genitum in secunda concoctione, hepatis ingenitā proprietate, spiritus & caloris insiti ministerio, cuius est munus *ἐπεργάζεσθαι διακρίνειν*. Alimento eiusmodi *ἔσθῃ τὸ αἷον ἔσθῃ* recte dici potest, cui sanguinis euacuatio quævis opposita. Vel *χολὴς*, qui *ἔσθῃ τὸ μέλλον* appellatur, cui lienteria & vomitus aduersantur. Vel cambium, quod *ὁ βέβαιος* rectius nominatur, cui *ὁ βέβαιος* plus è diametro respondet. Chyloseos (quæ sætui denegatur in vtero, in adultis autem non semper est necessaria, in infectis & iis animalibus, quæ *φωλεούρα* nominant, nulla prorsus) humor est chylus, quem licet pro alimento respuat ventriculus, iecur tamen allicit, sibi que sanguinis formā donatum assumilat. Hæmatoseos autem humor præcipuus est sanguis, à quo nonnunquam animi solertia, nonnunquam stoliditas, constitentiā mediocris, quantitate plurimus, temperamento calidus humidus, colore ruber, & sapore dulcis, vt quoduis nutrens, vitæque longioris author præcipuus.

VMORVM opifex vnicus, sedesque nutricis facultatis Hepar *ἡ μάλιστα* chylum ex intestinis & ventriculo sublatum per venas mesaraicas, communia sanguinis & chyli vehicula, prolestat, vt plantæ succum è terra radicum fibris, quem innatā proprietate concoquit, per exiliū venarum ostiola & spatia hinc & inde diffundens. Ex ea chyli concoctione & velut ebullitione dissimiles quatuor emergunt substantiæ, multi ab innato sibi calore efferuescentis partibus analogæ: mediocris vna puriori vino respondens, altera tenuis & calida eiusdem florem exhibens, tertia lerola & cruda, aquosa vini recentis portioni, aut sero lactis concreti non absimilis, crassa demum & vitima *καὶ γὰρ* naturam fecis, aut amurcē in oleo præ se ferens.

LIBILES in hepate confecti succi per venas multiplices tanquam tubos & canales perlabuntur, perfectiūque concoquuntur; non enim vnica sit & simplici alteratione nutritio. Eam idcirco dicta antecedit *αἰμάτωσις*, subsequitur *αἰσθησις*, dein *κατάρτησις*, *καθάρτησις*, *ομοιωσις*. Hæmatosis verò præcedit appetentia duplex; naturalis, ventriculo, ceterisque partibus communis; animalis, superioris orificij ventriculi propria, suis quinque symptomatis comitata, frigiditate gaudens; postmodum chylosis, cui è contrario calor optabilior. Vitiata chylosi nec pura quoque fiet hæmatosis; hæmatosis verò perperam ac deprauatē factam nusquam proba excipit homiosis: hinc vel minuitur nutritio, vt in anasarca; vel aboletur, vt in tæbe: vel deprauatur, vt in alba lepra.

T AQVE alimenta subire varias & penè innumeras oportet alterationes, vt tandem simile quod fuit antè dissimile sibi trahat vnaqueque pars. Hicce naturæ legē peractis omnibus desiderata tandem exurgit nutritio. Hanc promouent atque perficiunt exercitatio, frictioque mediocris ante cibum peracta, repurgato prius corpore; aquæ dulcis balnea tepida; *ἐὺχολία*, *εὐπνία*, *εὐμεγέλα* cibaria, eo quo decet ordine, copiā, tempore, & præparatione sumpta, somnusque moderatus, pharmaca demum calida ad cutem apposita. Quis verò in externa parte tot tantasque mutationes alimenti exterius apposti fieri posse crediderit? Quilnam inanimatum alimentum nostræ substantiæ tantoperè dissimile ad cutem appositum vnica & simplici alteratione simile, animatum, nostri que corporis partem viuētem fieri posse sperauerit? Mihi crede, natiuus calor nutritionis opifex in externa parte languidus est, atque inualidus. Quorsum verò tot alterandis ac deducendis humoribus, repurgandis eorum excrementis dicatæ partes interne? Quorsum tantus organorum apparatus?

Ergo exterius apposta non nutriunt.

87

Propugnabat Lutetiæ HERMANNVS DE LAVNAY MEDVNTANVS, Anno R. S. H. M. DC. XXIII.

DOMINI DOCTORES DISPV TATVRI.

M. ANTONIVS LE RAT.
M. DIONYSIVS LE SOYRS.
M. BARTHOLOMÆVS BARRALIS. M. R.

M. CAROLVS LE CLERC.
M. IOANNES BOYRGEOS.
M. MAVRICIVS DE MONTRÉIL.

M. MICHAEL DE LA VIGNE.
M. FRANCISCVS DV PORT.
M. IOANNES BEAUVESNE. A. M.

